TRANSFORMACJA EKOLOGICZNA

„Czy (nadal) jesteśmy gotowi?”

BAROMETR TRANSFORMACJI EKOLOGICZNEJ – EDYCJA 2024

POLSKA

VEOLIA ELABE

DLACZEGO BAROMETR TRANSFORMACJI EKOLOGICZNEJ?

Debata na temat ekologii weszła w nową fazę, w której trudno jest znaleźć wspólne ramy. Choć istnieje konsensus dotyczący zagrożeń dla planety i całej ludzkości, rozwiązania mające na celu zmniejszenie naszego wpływu są nadal rzadko przedmiotem dyskusji i prowadzą do podziałów.

Raporty IPCC (Międzyrządowego Zespołu ds. Zmian Klimatu), strategie klimatyczne, Zielony Nowy Ład, COP (Konferencje Stron) – istnieje **wiele propozycji** walki ze zmianami klimatycznymi, zanikiem bioróżnorodności i zanieczyszczeniami. **Tymczasem, gdy połowa ludzi na naszej planecie przygotowuje się do udziału w głosowaniu w 2024 r., na całym świecie podnoszą się głosy wzywające do znacznego spowolnienia transformacji ekologicznej i zjednoczenia się pod nowym hasłem: ekologicznej pauzy.** Przyjęcie i wdrożenie rozwiązań ekologicznych na szeroką skalę rodzi decydujące pytanie: **czy zmiany niezbędne do wygrania „bitwy stulecia" są społecznie, ekonomicznie i kulturowo akceptowalne dla społeczności ludzkich?**

To pytanie jest centralnym zagadnieniem Barometru transformacji ekologicznej przeprowadzonego na próbie obejmującej ponad **połowę światowej populacji** na 5 kontynentach.

Barometr ten ma na celu **nadanie debacie publicznej konkretnego charakteru** poprzez wypracowanie **rozwiązań** oraz zrozumienie **przeszkód i czynników sprzyjających** ich **akceptacji** w celu przyspieszenia transformacji.

3 osie tematyczne

- **Dekarbonizacja**
- **Dekontaminacja**
- **Regeneracja zasobów**

Nowe podejście: akceptowalność rozwiązań ekologicznych i pożądane aspekty transformacji

- Jakie są **psychologiczne, ekonomiczne i kulturowe przeszkody** utrudniające przyjęcie ekologicznych rozwiązań?
- W jaki sposób dokonujemy wyboru między **kosztem działania a kosztem braku działania?**
- Co sprawia, że jesteśmy gotowi **ponieść lub zaakceptować koszty transformacji ekologicznej?** Jakie **cele i korzyści sprawiają, że ludzie chcą dokonać transformacji ekologicznej?**

Metodologia

Kraje docelowe

Badanie przeprowadzono w **26 krajach na 5 kontynentach**, z udziałem ponad **29 500 osób** (od **1000 do 2000 osób w każdym kraju**). W **Polsce** przepytano **1000 osób**.
Kraje te zostały **wybrane** ze względu na **ich demograficzne znaczenie, udział w emisji gazów cieplarnianych (GHG) oraz aby zapewnić różnorodność ekologiczną, polityczną i kulturową.**
Łącznie kraje te stanowią niemal **60% światowej populacji, 67% globalnych emisji GHG** oraz **77% globalnego PKB**.
Szczegółowe informacje znajdują się na następnej stronie.

Metoda i daty zbierania danych

Ankieta przeprowadzona **online** w okresie od **17 października do 6 grudnia 2023 roku. W Polsce badanie było realizowane od 9 listopada do 8 grudnia 2023 roku.**

Reprezentatywność próby

Dla **każdego z 26 krajów** wybrano **reprezentatywną** próbę **mieszkańców w wieku 18 lat i starszych**. Reprezentatywność zapewniono przy użyciu **metody kwotowej,** opartej na następujących zmiennych: **płeć, wiek, kategoria społeczno-zawodowa lub dochód** (w zależności od kraju), **obszar miejski** i **region zamieszkania.**

Wyniki „Opinia na świecie" i „Opinia w Unii Europejskiej"

W celu obliczenia **wyników dotyczących „Opinii na świecie" zachowano równoważność między krajami** (każdy kraj liczy się jako 1, bez ważenia według liczby mieszkańców). Dokonano takiego wyboru, aby zapewnić reprezentację różnorodnych krajów, a jednocześnie uniknąć sytuacji, w której „Opinia na świecie" byłaby jedynie średnią wyników krajów o największej liczbie ludności (w szczególności Chin i Indii). Ta sama zasada dotyczy **wyników opinii w Unii Europejskiej**.
„Opinia na świecie" oznaczona jest symbolem , a opinia w krajach członkowskich Unii Europejskiej flagą unijną .

Częstotliwość wykonywania barometru

↑+3 ↓-3

Co 18 miesięcy. To jest **druga edycja**. Pytania wspólne dla obu edycji i wykazujące znaczące zmiany (+ / - 3% punktów) zostały oznaczone.

Zakres globalny

			Liczba osób ankietowanych	Ludność kraju na tle ludności świata	Udział kraju w globalnej emisji GHG	Udział w globalnym PKB
		OGÓŁEM	**29 500**	**59,2%**	**67,0%**	**77,0%**
AFRYKA						
1	CIV	**Wybrzeże Kości Słoniowej**	1 000	0,4%	0,1%	0,1%
2	MAR	**Maroko**	1 500	0,5%	0,2%	0,1%
3	NGA	**Nigeria**	1 000	2,8%	0,8%	0,4%
AMERYKA						
4	BRA	**Brazylia**	1 000	2,7%	2,4%	2,0%
5	CHL	**Chile**	1 000	0,2%	0,3%	0,3%
6	COL	Kolumbia	1 000	0,6%	0,4%	0,3%
7	USA	**Stany Zjednoczone**	2 000	4,2%	11,2%	25,8%
8	MEX	**Meksyk**	1 000	1,6%	1,5%	1,7%
AZJA WSCHODNIA						
9	CHN	**Chiny**	1 000	17,6%	29,2%	16,9%
10	IND	**Indie**	1 000	17,8%	7,3%	3,6%
11	IDN	**Indonezja**	1 000	3,4%	2,3%	1,4%
12	JPN	**Japonia**	1 000	1,5%	2,2%	4,0%
EUROPA						
13	DEU	**Niemcy**	1 000	1,0%	1,5%	4,2%
14	BEL	**Belgia**	1 000	0,1%	0,2%	0,6%
15	ESP	**Hiszpania**	1 000	0,6%	0,6%	1,5%
16	FRA	**Francja**	1 000	0,8%	0,8%	2,9%
17	NOR	**Norwegia**	1 000	0,1%	0,1%	0,5%
18	HUN	**Węgry**	1 000	0,1%	0,1%	0,2%
19	ITA	**Włochy**	1 000	0,7%	0,7%	2,1%
20	NDL	**Holandia**	1 000	0,2%	0,3%	1,0%
21	POL.	**Polska**	1 000	0,5%	0,7%	0,8%
22	CZE	**Czechy**	1 000	0,1%	0,2%	0,3%
23	GBR	**Wielka Brytania**	2 000	0,8%	0,8%	3,2%
BLISKI WSCHÓD						
24	SAU	**Arabia Saudyjska**	1 500	0,5%	1,5%	1,0%
25	UAE	**Zjednoczone Emiraty Arabskie**	1 500	0,1%	0,5%	0,5%

Ekologia,
robimy sobie przerwę
czy idziemy dalej?

VEOLIA ELABE

Planeta płonie, ludzkość cierpi: to początek załamania

W sierpniu 2023 r. **Iran stał się pierwszym krajem na świecie, w którym wstrzymano normalną działalność z powodu wysokich temperatur**, niekiedy przekraczających 50 stopni. Władze wprowadziły dwa dni wolne od pracy i zamknęły infrastrukturę publiczną, banki i niektóre firmy. **Liczba konsultacji w ośrodkach medycznych potroiła się** z powodu fali upałów.

W okresie od listopada 2023 r. **w kilkudziesięciu gminach w regionach Nord i Pas de Calais (Francja) doszło do licznych powodzi**, które doprowadziły do przerw w dostawach prądu, ewakuacji i ograniczeń w korzystaniu z wody. Gleby były przesiąknięte wodą, a wezbrane rzeki zalewały uprawy. Opadanie wód powodziowych znacznie utrudnia rolnikom powrót do normalności i rotację upraw. **Wraz z globalnym ociepleniem wzrost opadów deszczu ma stać się silniejszy,** co zwiększa ryzyko powtarzania się takich sytuacji.

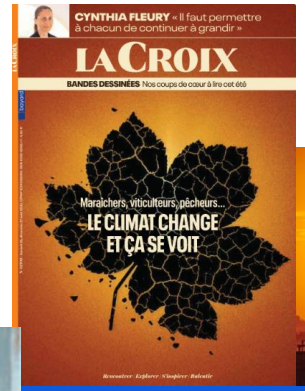

Według danych europejskiego programu Copernicus, **rok 2023 był najgorętszym rokiem w historii**. Średnia roczna temperatura osiągnęła 14,98°C, ze szczytowymi wartościami 53°C w Dolinie Śmierci i 38°C odnotowanymi w środku zimy w Argentynie.

W takim tempie **klimat w takich miastach jak Paryż może do 2050 r.** stać się podobny do klimatu w Sewilli lub Canberze, z długimi falami upałów i szczytowymi temperaturami przekraczającymi 50°C.

Nasza planeta właśnie przeżyła sezon upałów – najgorętsze lato w historii.
Rozpoczęło się załamanie klimatu.

António Guterres, Sekretarz Generalny Organizacji Narodów Zjednoczonych

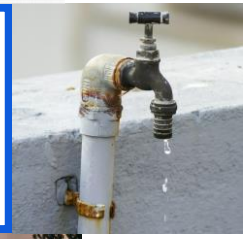

Rumilly (Haute-Savoie) we Francji **jest jednym z 17 tys. miejsc w Europie skażonych odwiecznymi zanieczyszczeniami.** Konieczne było odcięcie miasta od sieci zaopatrzenia w wodę, a we krwi niektórych mieszkańców wykryto duże ilości PFOA. W grudniu 2023 r. Międzynarodowa Agencja Badań nad Rakiem sklasyfikowała PFOA jako „rakotwórczy dla ludzi".

Według Instytutu Polityki Energetycznej Uniwersytetu w Chicago (EPIC) **zanieczyszczenie drobnymi cząstkami, emitowane przez pojazdy silnikowe, przemysł i pożary, stanowi *„największe zewnętrzne zagrożenie dla zdrowia publicznego"***.

W New Delhi (Indie), jednym z najbardziej zanieczyszczonych miast na świecie, **przeciętny mieszkaniec ma o 12 lat krótszą oczekiwaną średnią długość życia z powodu zanieczyszczenia powietrza**.

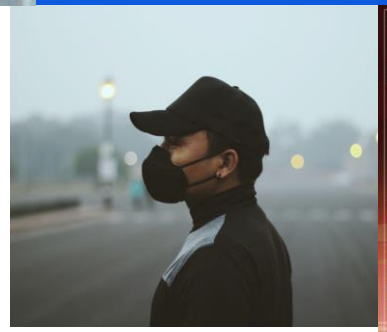

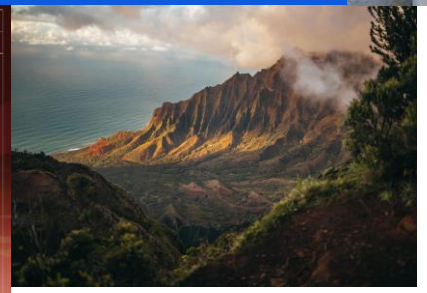

W sierpniu 2023 r. spłonęło **Maui** (Hawaje). Miasto Lahaina zostało niemal doszczętnie zniszczone. Życie straciło 100 osób, a około 30 osób zaginęło. **Był to jeden z pożarów o największej liczbie ofiar śmiertelnych w Stanach Zjednoczonych**, a według władz koszty odbudowy przekroczyły 5,5 miliarda dolarów.

Według naukowca Raula R. Cordero, **„zmiana temperatury tropikalnego Pacyfiku o kilka stopni może mieć wpływ na to, czy sezon pożarów lasów będzie względnie spokojny, czy też dojdzie do rozległej katastrofy".**

Zdaniem prezydenta Gabriela Borica, od początku lutego **Chile doświadcza *„największej tragedii klimatycznej od ponad dziesięciu lat"***. Kraj zmaga się z gwałtownymi pożarami podsycanymi przez ekstremalne temperatury i silne wiatry w czasie intensywnej suszy. Sytuacja klimatyczna została spotęgowana przez naturalne zjawisko El Niño (które powoduje wzrost temperatury morza i atmosfery). Ponad 43 tys. hektarów lasów poszło z dymem, tysiące domów zostało zniszczonych, a 122 osoby nie żyją.

Zdrowie i jakość życia jako pierwsze ofiary poczucia niepewności ekologicznej i klimatycznej w Polsce

Na całym świecie wciąż rośnie liczba rekordowych temperatur, a wraz z nimi liczba ofiar śmiertelnych, uszczerbków na zdrowiu i strat materialnych spowodowanych ekstremalnymi zjawiskami pogodowymi. Kraje, które historycznie były najbardziej narażone (niski PKB, trudny dostęp do podstawowych świadczeń, takich jak woda itp.) oraz kraje rozwinięte, które przez długi czas czuły się „bezpieczne", chronione dzięki rozwojowi gospodarczemu i infrastrukturze, łączy teraz ten sam lęk ekologiczny.
70% Polaków czuje się narażonych i podatnych na ryzyko związane ze zmianami klimatu lub zanieczyszczeniem środowiska. Podobnie jak w większości krajów na świecie, **kobiety czują się bardziej narażone i podatne na zagrożenia, zarówno zdrowotne, jak i materialne.** Brak poczucia bezpieczeństwa ekologicznego i klimatycznego w Polsce jest wyższy niż średnia światowa (65%) i porównywalny z poziomami odnotowanymi w niektórych częściach Europy (Francja, Belgia, Węgry).
Regionami świata o najwyższym poziomie postrzeganej podatności na zagrożenia są Ameryka Południowa, Europa Południowa, Azja Wschodnia i Południowo-Wschodnia (>66% i do 82% w Brazylii).

69% osób czuje się **narażona i podatna** na **pogorszenie jakości życia**

68% | 71%

Wybory prezydenckie 2020
65% Duda (PiS – wybrany na prezydenta)
57% Bosak (Konfederacja)

72% (+6 w porównaniu z mężczyznami)

73% osób w wieku 55+ lat (+11 w porównaniu z osobami w wieku 18-35 lat)

75% zamożnej populacji (+15 w porównaniu do 60% populacji o niskich dochodach)

75%	-8	71% -3	75% -4	Coraz trudniejsze warunki życia
71%		68%	71%	NEW Niedobór i wyczerpywanie zasobów
71%	-8	70% -4	74% -3	Degradacja ekosystemu, bioróżnorodności
69%	-5	67% -4	74%	Ruchy migracyjne
66%	-9	66%	69%	Szkody majątkowe spowodowane przez klęski żywiołowe
65%		64%	63%	NEW Brak jedzenia i/lub jedzenie słabej jakości

70% osób czuje się **narażona i podatna** na **zagrożenia zdrowotne**

64% | 65%

73% zamożnej populacji (+13 w porównaniu z 60% populacji o niskich dochodach)

74% (+8 w porównaniu z mężczyznami)

74%	-4	66%	68%	Zachorowania z powodu zanieczyszczenia Wybory prezydenckie 2020 67% Bosak
73%		64%	66%	NEW Pogorszenie stanu zdrowia z powodu obniżonej jakości odżywczej żywności
69%		68%	70%	NEW Wzrost liczby chorób zakaźnych 73% osób w wieku 55+ lat (+12 w porównaniu z osobami w wieku 18-35 lat) 69% Bosak
63%		58%	58%	NEW Problemy zdrowia psychicznego 65% osób w wieku 18-35 lat (+9 w porównaniu z osobami w wieku 50+ lat)

Pytanie: Kiedy myślisz o zagrożeniach związanych z zakłóceniami klimatycznymi i zanieczyszczeniem (wody, powietrza, gleby), czy... osobiście czujesz się na nie narażony i podatny? Czujesz, że twój kraj jest na nie narażony i podatny?

70% Polaków wyraża przekonanie, że obecnie zachodzą zmiany klimatu i że główną ich przyczyną są działania człowieka

W obliczu „ściany klimatyczno-ekologicznej” **88% Polaków wyraża przekonanie, że mamy do czynienia ze zmianami klimatu.**
Jednak ich antropogeniczne podłoże jest nadal przedmiotem dyskusji wśród 18% z nich: 8% (+2) opowiada się za teorią ściśle naturalnego zjawiska, a 10% (+3) twierdzi, że nie da się ustalić przyczyny.
W ciągu 18 miesięcy (1. Barometr, 2022 r.) **liczba polskich sceptyków klimatycznych wzrosła (+10), szczególnie wśród wyborców Bosaka i Dudy oraz osób o najniższych dochodach.**
W Polsce utrzymuje się globalny trend, który można zaobserwować w połowie krajów uwzględnionych w Barometrze. Odsetek sceptyków zwiększył się wśród najbardziej ubogich gospodarstw domowych oraz sympatyków i wyborców partii konserwatywnych i prawicowo-populistycznych w Wielkiej Brytanii (+5), Europie Wschodniej (+5 w Czechach), Afryce (+8 na Wybrzeżu Kości Słoniowej) i Australii (+6).
W 13 z 26 krajów od 26% do 43% osób kwestionuje odpowiedzialność człowieka za globalne ocieplenie lub nawet istnienie tego zjawiska.

88% -5

89%

91%

osób wyraża przekonanie, że **ZAKŁÓCENIA KLIMATYCZNE MAJĄ OBECNIE MIEJSCE**

93% **zamożnej populacji** (+12 w porównaniu z 60% populacji o niskich dochodach)
Wybory prezydenckie 2020
69% **Bosak**

70% -10	73% -2	75% -3	osób uważa, że **ZAKŁÓCENIA KLIMATYCZNE** są **pochodzenia antropogenicznego**
8% +2	9% +2	8%	to jest **zjawisko naturalne**
10% +3	7%	8%	**„Nie da się tego stwierdzić”**
12% +5	11%	9%	**„nie dzieje się nic niezwykłego”**

74% (+8 w porównaniu z mężczyznami)
80% **zamożnej populacji** (+21 w porównaniu z 59% populacji o niskich dochodach)

30% **sceptycyzm klimatyczny** +10

27 +2

25% +3

35% **osób w wieku 55+ lat** (+7 w porównaniu z osobami w wieku 18-35 lat)
41% **populacji o niskich dochodach** (+21 w porównaniu z 21% populacji o niskich dochodach)

Wybory prezydenckie 2020
40% **Duda**
55% **Bosak**

Pytanie: Czy uważasz, że na naszej planecie występują obecnie zakłócenia klimatyczne?

Nasila się tendencja do ekologicznego fatalizmu

W ciągu 18 miesięcy odsetek zwolenników fatalizmu wzrósł o 5 punktów procentowych. 31% (+3) Polaków ma obecnie wątpliwości, czy ludzkość jest w stanie ograniczyć zmiany klimatu i zmniejszyć zanieczyszczenie środowiska, podczas gdy 7% (+2) jest przekonanych, że jest już za późno. Chociaż Polska jest nadal jednym z najbardziej optymistycznych krajów (najwyższy poziom w Europie po Włoszech, Azji z wyłączeniem Japonii, Afryce i Ameryce Południowej) i jest znacznie powyżej średniej światowej (55%, +6) i UE (44%, +17), kraj ulega tendencji do fatalizmu, podobnie jak wszystkie kraje w Barometrze, które w 2022 r. miały zdecydowaną większość optymistów.

Rezygnacja jest szczególnie powszechna wśród grup o najniższych dochodach w Azji, Afryce, Ameryce Południowej i Europie Środkowej (+15 do +20 punktów odnośnie wątpliwości w ciągu 18 miesięcy).

61% -5

55% -4

44% -3

osób uważa, że **przyszłość jest nadal w naszych rękach**, możemy jeszcze ograniczyć zakłócenia klimatyczne i zanieczyszczenie środowiska

69% zamożnej populacji (+14 w porównaniu z 55% populacji o niskich dochodach)

31% +3

35% +3

45%

osób ma **wątpliwości**

36% populacji o niskich dochodach (+12 w porównaniu z 24% zamożnej populacji)

7% +2

9%

10%

osób uważa, że jest **za późno**

1% respondentów nie udzieliło odpowiedzi

Pytanie: Czy uważasz, że przyszłość jest jeszcze w naszych rękach, że możemy jeszcze ograniczyć zakłócenia klimatyczne i zanieczyszczenie środowiska, czy też jest już za późno?

Ekologiczna transformacja: odpowiednie działania, lecz niewystarczająca wyobraźnia ekologiczna

Polski fatalizm jest napędzany przez brak wyobraźni ekologicznej: podczas gdy 3/4 Polaków uważa, że **działania i inwestycje na rzecz transformacji ekologicznej są współmierne do ryzyka w Polsce, 7 na 10 osób wciąż nie potrafi wyobrazić sobie świata i swojego codziennego życia po transformacji węglowej** (poprawa o 3 punkty w ciągu 18 miesięcy).
Wśród 26 krajów uwzględnionych w Barometrze, tylko w Kolumbii (50%) i Indiach (63%) większość mieszkańców jest w stanie wyobrazić sobie wymierne korzyści płynące z działań na rzecz ekologii i klimatu.

74%

65% 57%

osób uważa, że **działania i inwestycje promujące transformację ekologiczną** w Polsce są **współmierne** do ryzyka, jakie zanieczyszczenie, zmiana klimatu i wyczerpywanie się zasobów naturalnych stanowią dla ich zdrowia i jakości życia

79% osób w wieku 18-35 lat (+12 w porównaniu z osobami w wieku 50+ lat)

Wybory prezydenckie 2020
79% Duda

26%

35% 43%

niewspółmierne z ryzykiem

33% osób w wieku 55+ lat (+12 w porównaniu z osobami w wieku 18-35 lat)

Pytanie: Czy Twoim zdaniem działania i inwestycje wspierające transformację ekologiczną w Twoim kraju są współmierne do ryzyka, jakie zanieczyszczenie, zakłócenia klimatyczne i wyczerpywanie się zasobów naturalnych stanowią dla Twojego zdrowia i jakości życia? NEW

70% -4

62% +2 68%

osób ma **trudności z wyobrażeniem sobie**, jak mogłoby wyglądać codzienne życie po **transformacji ekologicznej**

29% +3

37% -2 31%

osób uważa, że **dość łatwo** to sobie wyobrazić

Pytanie: Kiedy słyszysz, że musimy zmienić wiele rzeczy w społeczeństwie i naszym stylu życia, aby ograniczyć zakłócenia klimatyczne i zmniejszyć zanieczyszczenie, czy łatwo jest ci wyobrazić sobie, jak może wyglądać codzienne życie po przeprowadzeniu transformacji ekologicznej?

Ekologiczna pauza – ślepy zaułek?

Przepisy dotyczące ochrony środowiska dzielą i polaryzują opinię publiczną. Na całym świecie pojawiają się głosy sprzeciwu wobec polityki społecznej i działań ekologicznych, wzywające do „pragmatyzmu", do spojrzenia na konsekwencje kryzysu klimatycznego z odpowiedniej perspektywy i nawołujące do „ekologicznej pauzy".
Jednak globalne ocieplenie przyspiesza. Bez znaczącego ograniczenia emisji, w 2030 r. może zostać przekroczony próg 1,5 stopnia, wraz ze wszystkimi związanymi z tym kosztami ludzkimi i ekonomicznymi.
Tymczasem kwoty potrzebne „*do przystosowania się do globalnego ocieplenia są dziesięć do osiemnastu razy większe niż obecne międzynarodowe publiczne przepływy finansowe*", tj. 203 do 365 miliardów euro rocznie (UNEP).

Ekologia staje się nową linią podziału politycznego, gdy połowa światowej populacji w wieku wyborczym (4,1 miliarda ludzi) jest wzywana do urn w niemal 70 krajach: Rosji, Białorusi, RPA, Korei Południowej, Tajwanie (wybory prezydenckie i parlamentarne), Iranie, Pakistanie, Indiach, najludniejszym kraju świata (wybory parlamentarne), amerykańskim supermocarstwie (wybory prezydenckie), największym bloku handlowym (wybory europejskie), Indonezji (wybory parlamentarne), Meksyku, największym kraju hiszpańskojęzycznym (wybory prezydenckie).

W styczniu 2024 r. **norweski parlament zezwolił na prowadzenie prac poszukiwawczych na 280 000 km2 swojego dna morskiego** w celu znalezienia rezerw coraz bardziej pożądanych minerałów (kobaltu, cynku, miedzi).

W listopadzie 2023 roku **rząd Justina Trudeau w Kanadzie ogłosił zwolnienie z podatku węglowego dla Kanadyjczyków ogrzewających domy olejem opałowym** przez kolejne 3 lata (płatność za uprawnienie do emisji dwutlenku węgla wprowadzono w 2018 roku).

We wrześniu 2023 r. Rishi Sunak, premier Wielkiej Brytanii, ogłosił, że ***„przyjmuje bardziej pragmatyczne, proporcjonalne i realistyczne podejście do osiągnięcia neutralności węglowej, które zmniejszy obciążenie dla pracujących"***, w związku z czym wycofał się z kilku inicjatyw ekologicznych.

W marcu 2023 r. **Ruch Rolników i Obywateli (BBB) stał się wiodącą siłą polityczną w holenderskim Senacie**, reprezentując w szczególności sprzeciw środowisk wiejskich i rolniczych wobec „planu azotowego" (redukcja emisji o 50% do 2030 r.).

W maju 2023 r. prezydent Francji Emmanuel Macron wezwał do ***„europejskiej pauzy regulacyjnej"*** **w kwestii ograniczeń środowiskowych**, aby ciężar norm nie spowalniał europejskich gospodarek.

Podczas Konferencji Stron COP 28 **Indie**, które wyraziły poparcie dla potrojenia odnawialnych źródeł energii do 2030 r., **odmówiły dołączenia do 116 krajów ratyfikujących porozumienie z powodu ograniczeń dotyczących węgla**, apelując o *„stopniowe wycofywanie się z wytwarzania energii z węgla"*.

Chociaż rząd australijskiej Partii Pracy pod przewodnictwem Anthony'ego Albanese'a mówił o ambitnych celach klimatycznych, kraj ten nadal udziela znacznego wsparcia przemysłowi węglowemu i paliw kopalnych. Według danych Australijskiej Fundacji Ochrony Środowiska (Australian Conservation Foundation), od czasu objęcia urzędu przez rząd w 2022 r., **co najmniej *„16 projektów związanych z paliwami kopalnymi zostało zatwierdzonych lub otrzymało jakąś formę wsparcia"***.

W listopadzie 2023 r. na prezydenta Republiki Argentyny wybrany został Javier Milei, który stwierdził, że **„globalne ocieplenie to kłamstwo"**.

Brak działania jest nadal uważany za bardziej kosztowny niż działania ekologiczne

Na kilka miesięcy przed kolejnymi wyborami do Parlamentu Europejskiego, 61% Polaków jest przekonanych, że brak działania będzie ich kosztował więcej niż działania ekologiczne. Pomimo obniżenia wskaźnika o 5 punktów procentowych w ciągu 18 miesięcy, przyszłość jest nadal postrzegana przez pryzmat działania, we wszystkich grupach populacji.

Chociaż konserwatywni wyborcy Dudy i Bosaka są znacznie bardziej ostrożni w swoich decyzjach, odpowiednio 54% i 46% uważa, że inwestycje potrzebne do transformacji ekologicznej będą mniej kosztowne niż zdrowotne i materialne konsekwencje kryzysu klimatycznego.

Azja, Afryka, Ameryka Południowa, Europa Południowa i duża część Europy Środkowo-Wschodniej to najbardziej jednomyślne regiony świata (>60%). W USA, Australii, Czechach i Holandii opinie są bardziej umiarkowane (między 52% a 57%), ale **wszędzie przeważa poparcie dla działań**.

61% -5

66%

64% +3

osób **jest pewna,** że

koszty spowodowane konsekwencjami zakłóceń klimatycznych będą wyższe niż inwestycje potrzebne do transformacji ekologicznej

Wybory prezydenckie 2020
54% Duda
46% Bosak

Pytanie: Eksperci twierdzą, że koszty spowodowane szkodami związanymi z zakłóceniami klimatycznymi i zanieczyszczeniem będą większe niż inwestycje potrzebne do przeprowadzenia ekologicznej transformacji społeczeństwa. Czy uważasz, że ta informacja jest prawdziwa czy fałszywa?

Istnienie poważnego zagrożenia dla zdrowia stało się pewnikiem, a masowe ubóstwo jest wiarygodnym zagrożeniem

71% 75% 73%

osób **jest pewna,** że

*„**zmiany klimatyczne** stanowią **największe zagrożenie zdrowotne** dla ludzkości”*

Światowa Organizacja Zdrowia, 2021 r.

Wybory prezydenckie 2020
65% Duda
48% Bosak

66% populacji o niskich dochodach
(+13 w porównaniu z 79% zamożnej populacji)

71% 74% 77%

osób **jest pewna,** że

*„**zmiany klimatyczne** stanowią **poważne zagrożenie dla najuboższych ludzi** na całym świecie, gdyż mogą **wpędzić w ubóstwo ponad 130 milionów ludzi do 2030 r.”***

Bank Światowy, 2023 r.

Wybory prezydenckie 2020
62% Duda
53% Bosak

63% populacji o niskich dochodach
(+14 w porównaniu z 77% zamożnej populacji)

Pytanie: W raporcie opublikowanym w 2021 r. Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) stwierdziła, że zmiany klimatyczne są największym zagrożeniem zdrowotnym dla ludzkości. Czy uważasz, że ta informacja jest prawdziwa czy fałszywa?
Zgodnie z danymi Banku Światowego „zmiany klimatyczne stanowią poważne zagrożenie dla najbiedniejszych ludzi na całym świecie i mogą spowodować, że do 2030 r. ponad 130 milionów ludzi ponownie popadnie w ubóstwo”. Czy uważasz, że ta informacja jest prawdziwa czy fałszywa?

NEW

Co zatem możemy zrobić?

VEOLIA ELABE

Ochrona zdrowia, aby ekologia stała się pożądana

W Polsce, podobnie jak w każdym innym regionie świata, pożądana ekologia to ekologia, która zapewnia ochronę: bez względu na płeć, pokolenie czy poziom dochodów, ochrona zdrowia sprawia, że ludzie chcą podejmować działania i godzą się na dodatkowe koszty oraz zmiany w zachowaniu, jakie niesie ze sobą większość działań ekologicznych, niezależnie od tego, czy mają one na celu ochronę zasobów, dekarbonizację czy redukcję zanieczyszczeń.
Ochrona siły nabywczej jest czynnikiem, który skłania do wyrażenia zgody na zmiany w przypadku prawie 6 na 10 Polaków, ale we wszystkich kategoriach populacji perspektywa nagrody finansowej za zachęcanie do zmian jest mniej motywująca niż korzyści zdrowotne.

TO JEST DLA MNIE PRAWDZIWĄ ZACHĘTĄ

Zdrowie	61%	67%	64%
Jakość życia	54%	64%	61%
Zasoby	56%	63%	58%
	56%	60%	56%
Siła nabywcza	58%	57%	55%
	51%	50%	49%

Pewność, że ochroni to lub poprawi moje ZDROWIE i zdrowie osób wokół mnie
♀ 67% (+13 w porównaniu z mężczyznami)

Pewność, że ochroni to lub poprawi JAKOŚĆ MOJEGO ŻYCIA
(utrzymanie moich ulubionych krajobrazów, mniej klęsk żywiołowych i ekstremalnych temperatur, mniej okresów suszy, przyjemniejsze powietrze do oddychania, mniejszy hałas itp.)
♀ 61% (+13 w porównaniu z mężczyznami)
Wybory prezydenckie 2020
31% **Bosak**

Pewność, że zagwarantuje to NIEZALEŻNOŚĆ ŻYWNOŚCIOWĄ mojego kraju i że każdy będzie miał wystarczającą ilość wysokiej jakości żywności
63% **osób w wieku 55+ lat** (+10 w porównaniu z osobami w wieku 18-35 lat)
♀ 61% (+11 w porównaniu z mężczyznami)

Pewność, że zagwarantuje to NIEZALEŻNOŚĆ ENERGETYCZNĄ mojego kraju i że każdy będzie miał dostęp do energii, gdy będzie mu to potrzebne
62% **osób w wieku 55+ lat** (+9 w porównaniu z osobami w wieku 18-35 lat)
34% **Bosak**

OSZCZĘDNOŚCI

ZAROBIENIE TROCHĘ PIENIĘDZY w zamian („nagroda finansowa")
♀ 55% (+9 w porównaniu z mężczyznami)
56% **osób w wieku 18-35 lat** (+10 w porównaniu z osobami w wieku 50+ lat)

Pytanie: Transformacja ekologiczna może prowadzić do zmiany niektórych naszych zachowań, czasami zmiany naszego stylu życia lub ponoszenia nieco wyższych kosztów. Co skłoniłoby cię do wprowadzenia takich zmian? Co ułatwiłoby ci ich wprowadzenie lub uzasadniłoby dodatkowe koszty?

Konkretne rezultaty zachęcające do zmiany

Szybko widoczne rezultaty, pozytywne efekty

54%	61%	58%	*To jest dla mnie prawdziwą zachętą*
39%	32%	36%	*To może pomóc, ale nie skłoni mnie do zmiany*

Wybory prezydenckie 2020
28% **Bosak**

49%	57%	52%
42%	35%	39%

Poczucie, że **każdy dokłada swoją cegiełkę**, że istnieje zbiorowy wysiłek

53% (+9 w porównaniu z mężczyznami)

29% **Bosak**

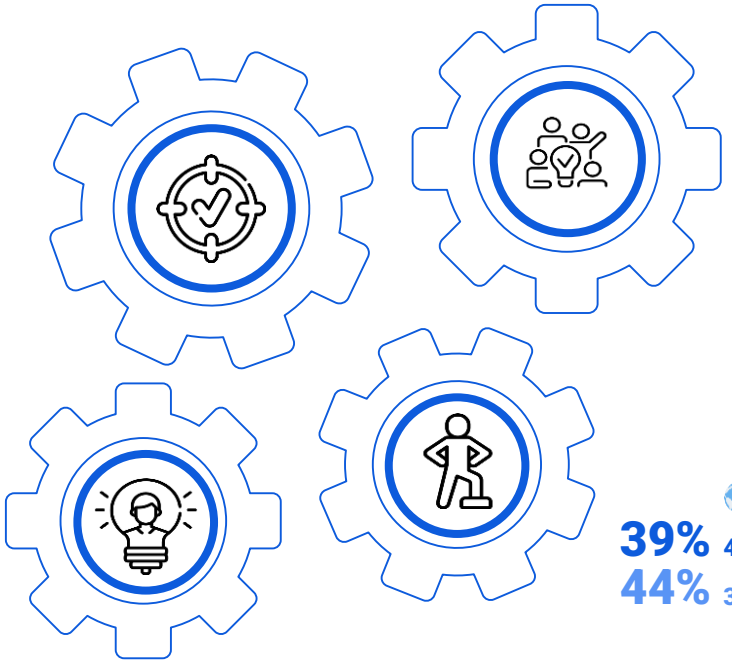

40%	48%	44%
50%	42%	46%

Zrozumienie, dlaczego powinienem zrezygnować z pewnych rzeczy

45% **osób w wieku 55+ lat** (+9 w porównaniu z osobami w wieku 18-35 lat)

39%	48%	38%
44%	39%	45%

Fakt, że **mój kraj jest liderem** transformacji ekologicznej, **duma ze swojego kraju** i dawanie przykładu innym krajom na świecie

9% **Bosak**

Pytanie: Transformacja ekologiczna może prowadzić do zmiany niektórych naszych zachowań, czasami zmiany naszego stylu życia lub ponoszenia nieco wyższych kosztów. Co skłoniłoby cię do wprowadzenia takich zmian? Co ułatwiłoby ci ich wprowadzenie lub uzasadniłoby dodatkowe koszty?

Wspólne zobowiązanie do znalezienia i wdrożenia rozwiązań

Osiągnięcie konkretnych korzystnych dla zdrowia rezultatów jest postrzegane jako zależne od tego, czy przedsiębiorstwa, rządy i instytucje międzynarodowe są w stanie ze sobą współpracować, przy czym każdy z nich ma obowiązek działać zgodnie ze swoimi możliwościami i obowiązkami.

Rządy i **instytucje międzynarodowe** są odpowiedzialne za planowanie, dostarczanie bodźców i ram prawnych poprzez wprowadzenie norm i regulacji, które mogą być oparte na zachętach lub ograniczeniach.

Przedsiębiorstwa są innowatorami i zajmują się wdrażaniem rozwiązań.

Władze lokalne są architektami danego terytorium, których zadaniem jest zapobieganie, adaptacja i reagowanie na zagrożenia.

Natomiast indywidualne działania postrzegane są przez Polaków jako odgrywające drugorzędną rolę. Chociaż większość zgadza się (91%), że indywidualna odpowiedzialność jest ważna, mniej niż 1 na 3 respondentów uważa ją za kluczową, o 22 punkty procentowe mniej niż na poziomie globalnym. Sceptycyzm klimatyczny i ekologiczny fatalizm w Polsce sprawiają, że odpowiedzialność za podejmowane działania zostaje przerzucona na instytucje i przedsiębiorstwa.

Norwegia i Polska są jedynymi krajami na świecie, które ustaliły tak jednoznaczną hierarchię.

Rządy

95% w tym 67% *jako kluczowe*

93% w tym 70% *jako kluczowe*

92% w tym 69% *jako kluczowe*

Wybory prezydenckie 2020
36% **Bosak**
79% **zamożnej populacji**
(+18 w porównaniu z 61% populacji o niskich dochodach)

Osoby fizyczne

91% w tym 32%

93% w tym 57%

93% w tym 54%

Władze samorządowe

94% w tym 50%

92% w tym 52%

92% w tym 47%

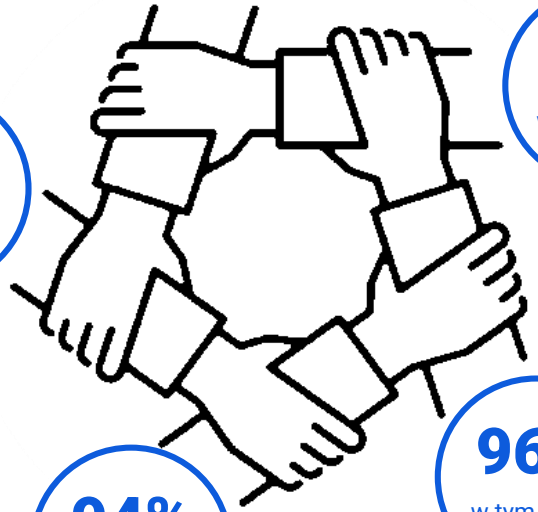

Instytucje międzynarodowe

(UN, G20, WHO, itp.)

94% w tym 64%

91% w tym 61%

91% w tym 61%

33% **Bosak**

78% **zamożnej populacji**
(+15 w porównaniu z 63% populacji o niskich dochodach)

Przedsiębiorstwa

96% w tym 61%

93% w tym 60%

95% w tym 65%

NEW

Pytanie: Jak bardzo potrzebny jest nam każdy z poniższych interesariuszy, aby znaleźć i wdrożyć konkretne i skuteczne rozwiązania na rzecz transformacji ekologicznej?

Planowanie, odkrywanie, wspieranie, informowanie i aktualizowanie przepisów z myślą o sukcesie

Planowanie
posiadanie długoterminowej wizji rozwiązań i inwestycji promujących transformację ekologiczną

92% w tym **58%** *to klucz do osiągnięcia celu*

92% w tym **52%** *to klucz do osiągnięcia celu*

57% osób w wieku 55+ lat (+8 w porównaniu z osobami w wieku 18-35 lat)

61% zamożnej populacji (+16 w porównaniu z 45% populacji o niskich dochodach)

92% *przydatne*
w tym **48%**
to klucz do osiągnięcia celu

92%
w tym **50%**

92%
w tym **46%**

91%
w tym **45%**

87%
w tym **39%**

Innowacje
wymyślanie nowych i mniej zanieczyszczających sposobów działania

93% w tym **58%**

93% w tym **54%**

54% osób w wieku 18-35 lat (+8 w porównaniu z osobami w wieku 50+ lat)

59% zamożnej populacji (+22 w porównaniu z 37% populacji o niskich dochodach)

Wspieranie
przyjmowanie zachowań i stylów życia, które wiążą się z mniejszym zanieczyszczeniem

91% w tym **53%**

91% w tym **47%**

56% zamożnej populacji (+19 w porównaniu z 37% populacji o niskich dochodach)

Informowanie
i wyjaśnianie wszystkim ryzyk i zagrożeń dla klimatu i środowiska

90% w tym **53%**

90% w tym **47%**

Aktualizacja ustaw i regulacji
wspierających transformację ekologiczną

89% w tym **49%**

87% w tym **42%**

Pytanie: Co jest Twoim zdaniem istotne dla powodzenia transformacji ekologicznej w Twoim kraju (redukcji emisji gazów cieplarnianych i zanieczyszczeń oraz ochrony zasobów naturalnych i bioróżnorodności)? NEW

Łączenie technologii i rozsądku w celu ograniczenia zakłóceń klimatycznych

Podczas gdy w większości krajów na całym świecie jest więcej zwolenników samej technologii niż 18 miesięcy temu (+3 w globalnym trendzie, +4 w Australii)**, 1 na 2 mieszkańców tego świata nadal podziela przekonanie, że musimy połączyć rozsądek i technologię, aby** ograniczyć zmiany klimatu i zmniejszyć zanieczyszczenie.
W 23 z 26 krajów objętych Barometrem, większość respondentów (przynajmniej relatywna większość) od 43% do 69% zgadza się co do komplementarnego charakteru tych środków.

Mieszkańcy Zjednoczonych Emiratów Arabskich, Arabii Saudyjskiej i Maroka stanowią wyjątek. Wyniki ankiety dzielą mieszkańców Zjednoczonych Emiratów Arabskich, Arabii Saudyjskiej i Maroka na 3 grupy o równoważnej wielkości.

Przede wszystkim WPROWADZIĆ rozwiązania technologiczne

♂ 39% (+17 w porównaniu z kobietami)

Wybory prezydenckie 2020
57% **Bosak**

25% +3

24%

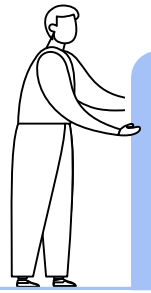

30%

+4

Przede wszystkim znacząco OGRANICZYĆ naszą konsumpcję, żyć oszczędniej

26%

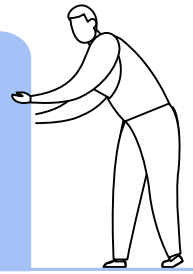

21%

22%

43% -6

53% -3

53%

Technologia i rozsądek jednocześnie

♀ 50% (+15 w porównaniu z mężczyznami)

54% **osób w wieku 55+ lat** (+18 w porównaniu z osobami w wieku 18-35 lat)

Pytanie: Generalnie, kiedy myślisz o zmianach, które należy wprowadzić, aby ograniczyć zakłócenia klimatyczne i zanieczyszczenie, to czy Twoim zdaniem przede wszystkim musimy...?

Na przykład uczynienie zdrowia kluczem do podejmowania lokalnych decyzji dotyczących wody, odpadów i energii

Większość Polaków uważa, że decyzje dotyczące gospodarowania wodą, odpadami lub energią powinny **uwzględniać zdrowie** ilekroć ich podjęcie wymaga działań arbitrażowych (inwestycja, wybór technologii), **co najmniej w takim samym stopniu jak ostateczną cenę dla konsumenta.**

Z wyjątkiem Czech, ochrona zdrowia jest wszędzie uważana przez większą część populacji za bardziej istotną niż cena końcowa; mieszkańcy o najniższych dochodach dokonują takiego samego wyboru, zarówno pod względem hierarchii, jak i udziału procentowego.

Ochrona Twojego zdrowia

97% w tym **73%** *jako kluczowe*

79%

78%

Uwzględnianie ryzyka ekologicznego

96% w tym **55%** *jako kluczowe*

67%

64%

Wybory prezydenckie 2020
29% Bosak

Cena końcowa dla konsumenta

97% w tym **51%** *jako kluczowe*

58%

57%

Pytanie: Czy przy podejmowaniu decyzji dotyczących zarządzania wodą, odpadami lub energią w Twoim miejscu zamieszkania, lokalni decydenci / urzędnicy / wybrani w wyborach powinni wziąć pod uwagę...?

Dekarbonizacja, zmniejszenie zanieczyszczenia i regeneracja naszych zasobów

VEOLIA ELABE

Mikrozanieczyszczenia i zanieczyszczenie gleby: zagrożenia dla zdrowia są nieakceptowalne i uzasadniają dodatkowe koszty, ponad podziałami społeczno-ekonomicznymi

Płacenie więcej za wodę w celu wyeliminowania mikrozanieczyszczeń i zmniejszenia ryzyka dla zdrowia

BRAK GOTOWOŚCI
Skupienie się na cenie końcowej dla konsumenta
16%
19%

GOTOWOŚĆ
Poparcie dla usuwania mikrozanieczyszczeń
84%
81%

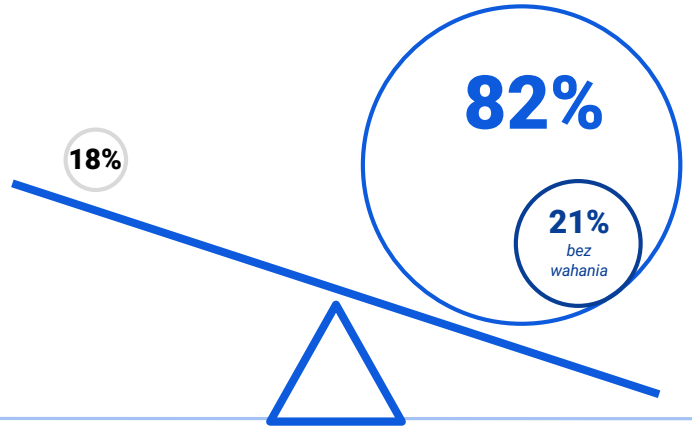

Płacenie więcej za owoce, warzywa i mięso w celu oczyszczenia i zapewnienia ochrony gleby rolnej i obniżenia ryzyka dla zdrowia

BRAK GOTOWOŚCI
Skupienie się na cenie końcowej dla konsumenta
19%
24%

GOTOWOŚĆ
Poparcie dla usuwania zanieczyszczeń i ochrony gleb rolnych
81%
76%

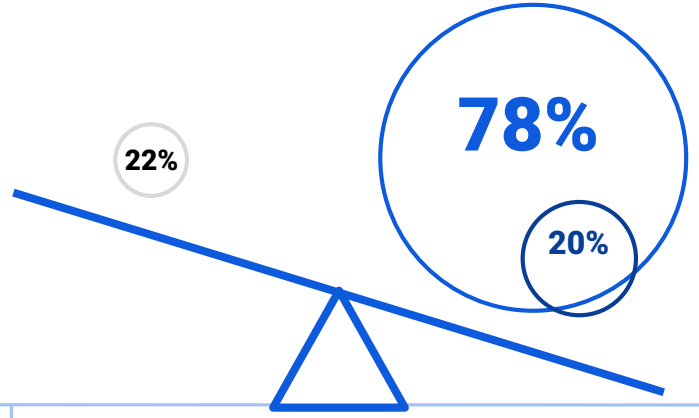

Brak gotowości: 20% populacji o niskich dochodach (+7 w porównaniu z 13% zamożnej populacji)
Pomimo trudności związanych z ponoszeniem dodatkowych kosztów, większość osób o najniższych dochodach jest gotowa poczynić taką inwestycję, jeśli gwarantuje ona zmniejszenie ryzyka związanego ze zdrowiem.

Wybory prezydenckie 2020
41% **Bosak**

Brak gotowości: 31% populacji o niskich dochodach (+14 w porównaniu z 17% zamożnej populacji)

42% **Bosak**

Ponowne wykorzystanie i recykling: oszczędzanie zasobów, unikanie zanieczyszczeń i dodatkowe korzyści ekonomiczne sprzyjają społecznej akceptacji zmiany zachowań

Kupowanie żywności zapakowanej w materiały pochodzące z recyklingu (papier lub tworzywa sztuczne z recyklingu), aby zmniejszyć zanieczyszczenie tworzywami sztucznymi i wydobywanie złóż ropy naftowej

BRAK GOTOWOŚCI

Preferowanie opakowań niezawierających materiałów z recyklingu

12%

10%

GOTOWOŚĆ

Poparcie dla opakowań z materiałów pochodzących z recyklingu

88% +8

90% +4

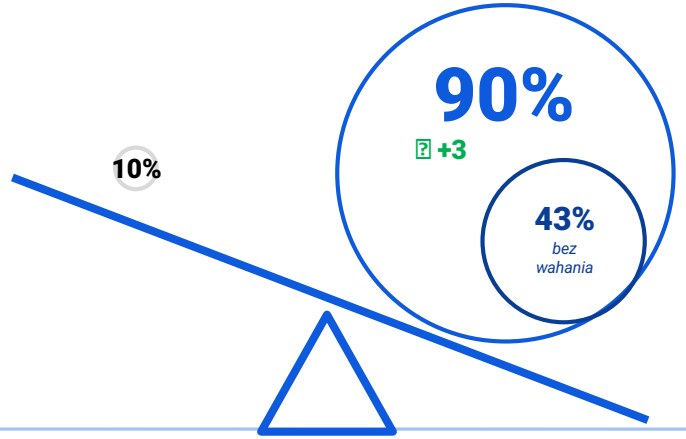

Brak gotowości: 17% populacji o niskich dochodach (+6 w porównaniu z 11% zamożnej populacji)

Spożywanie żywności pochodzącej z upraw korzystających z wody poddanej recyklingowi w celu zmniejszenia ryzyka niedoborów wody na potrzeby konsumpcji, rolnictwa i gospodarki kraju

BRAK GOTOWOŚCI

Niechęć do spożywania żywności uprawianej przy użyciu wody Z ODZYSKU

21%

19%

GOTOWOŚĆ

Poparcie dla upraw wykorzystujących wodę z recyklingu (Z ODZYSKU)

79% +10

81% +8

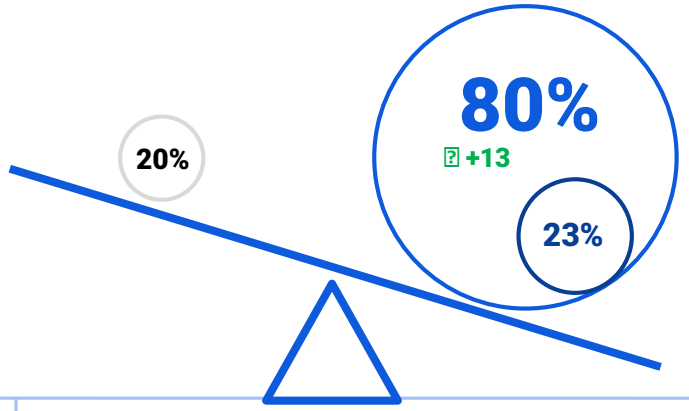

Gotowość: 84% osób w wieku 55+ lat (+6 w porównaniu z osobami w wieku 18-35 lat)

Wybory prezydenckie 2020
24% Duda
38% Bosak

Picie wody pochodzącej z recyklingu ścieków w celu zmniejszenia ryzyka niedoborów wody na potrzeby konsumpcji, rolnictwa i gospodarki kraju

BRAK GOTOWOŚCI

Niechęć do picia wody Z ODZYSKU

34%

35%

GOTOWOŚĆ

Poparcie dla picia wody Z ODZYSKU

66% +13

65% +12

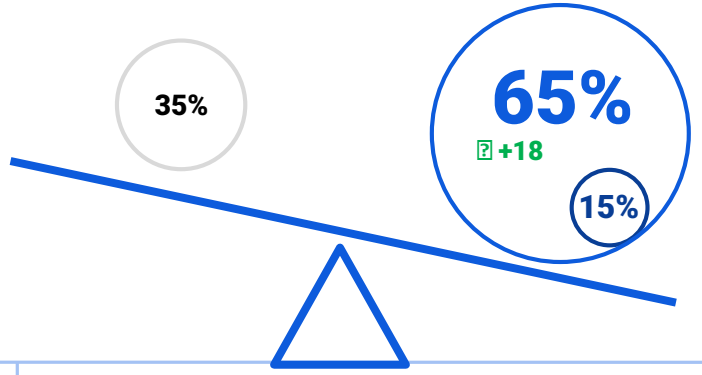

Wybory prezydenckie 2020
42% Duda

Ponowne wykorzystanie, recykling urządzeń elektrycznych/elektronicznych i tworzyw sztucznych: korzyści ekonomiczne, geopolityczne i ekologiczne mogą uzasadniać koszty działania

Płacenie nieco więcej za wodę teraz, aby można ją było poddać recyklingowi i zmniejszyć ryzyko niedoboru wody do celów konsumpcyjnych, produkcji rolnej i gospodarki kraju

BRAK GOTOWOŚCI
Skupienie się na cenie końcowej dla konsumenta
18%
22%

GOTOWOŚĆ
Poparcie dla recyklingu wody
82%
78%

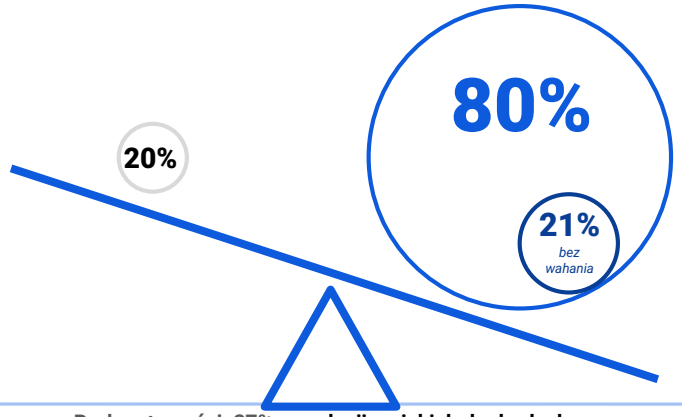

Brak gotowości: 27% populacji o niskich dochodach (+10 w porównaniu z 17% zamożnej populacji) Pomimo trudności związanych z ponoszeniem dodatkowych kosztów, większość osób o najniższych dochodach jest gotowa zaakceptować dodatkowy wydatek, jeśli gwarantuje to zmniejszenie zanieczyszczenia, zależności od importu strategicznych minerałów i ryzyka niedoboru wody.

Płacenie nieco więcej za urządzenia elektryczne i elektroniczne, aby zapewnić recykling baterii i samych urządzeń oraz ograniczyć zanieczyszczenie spowodowane wydobywaniem rzadkich metali i zmniejszyć naszą zależność od krajów produkujących te metale

BRAK GOTOWOŚCI
Skupienie się na cenie końcowej dla konsumenta
20%
25%

GOTOWOŚĆ
Poparcie dla recyklingu sprzętu elektrycznego i elektronicznego oraz baterii
80%
75%

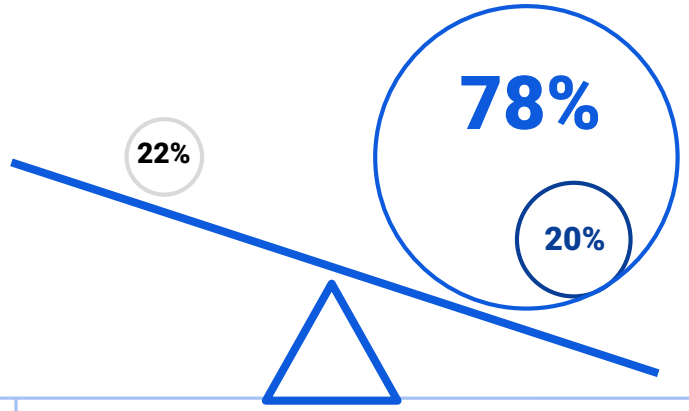

Gotowość: 83% osób w wieku 55+ lat (+9 w porównaniu z osobami w wieku 18-35 lat)

Wybory prezydenckie 2020
51% **Bosak**

Płacenie nieco więcej za produkty codziennego użytku, które zawierają lub są zapakowane w tworzywa sztuczne, aby zapewnić ich recykling, zmniejszyć zanieczyszczenie tworzywami sztucznymi i ograniczyć wydobycie ropy naftowe

BRAK GOTOWOŚCI
Skupienie się na cenie końcowej dla konsumenta
22%
28%

GOTOWOŚĆ
Poparcie dla recyklingu tworzyw sztucznych
78%
72%

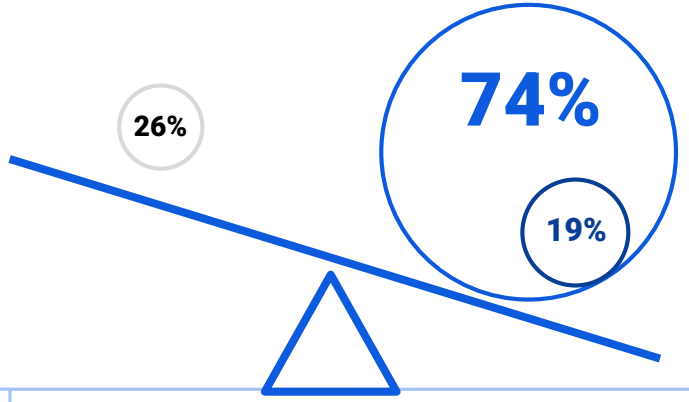

Brak gotowości: 31% populacji o niskich dochodach (+7 w porównaniu z 24% zamożnej populacji) Pomimo trudności związanych z ponoszeniem dodatkowych kosztów, większość osób o najniższych dochodach jest gotowa zaakceptować dodatkowy wydatek.

50% **Bosak**

Lokalna i niskoemisyjna energia: bezpieczeństwo lokalnych dostaw, redukcja emisji gazów cieplarnianych i zmniejszenie zależności energetycznej danego kraju sprawiają, że dodatkowe koszty są akceptowalne

Płacenie nieco więcej za energię wytwarzaną lokalnie z odpadów nienadających się do recyklingu i biomasy...

W celu zagwarantowania zaopatrzenia regionu w energię

BRAK GOTOWOŚCI
Skupienie się na cenie końcowej dla konsumenta
18%
23%

GOTOWOŚĆ
Poparcie dla energii produkowanej lokalnie z odpadów nienadających się do recyklingu
82%
77%

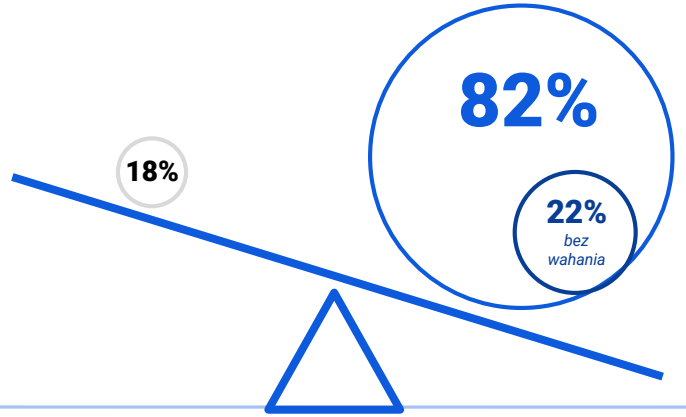

W celu zmniejszenia emisji CO2

BRAK GOTOWOŚCI
Skupienie się na cenie końcowej dla konsumenta
20%
24%

GOTOWOŚĆ
Poparcie dla energii produkowanej lokalnie z odpadów nienadających się do recyklingu
80%
76%

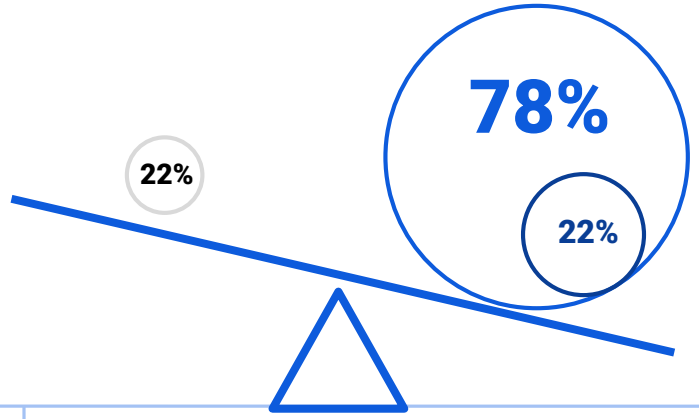

W celu zmniejszenia naszej zależności od krajów produkujących paliwa kopalne

BRAK GOTOWOŚCI
Skupienie się na cenie końcowej dla konsumenta
21%
26%

GOTOWOŚĆ
Poparcie dla energii produkowanej lokalnie z odpadów nienadających się do recyklingu
79%
74%

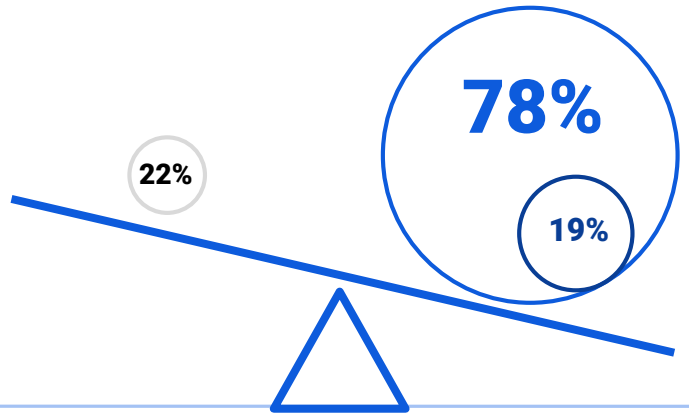

Brak gotowości: 29% populacji o niskich dochodach
(+9 w porównaniu z 20% zamożnej populacji) Pomimo trudności związanych z ponoszeniem dodatkowych kosztów, większość osób o najniższych dochodach jest gotowa zaakceptować dodatkowy wydatek.

Wybory prezydenckie 2020
51% **Bosak**

Polska – Kluczowe dane

Zakłócenia klimatyczne pochodzenia antropogenicznego

[illegible] -2
75% -3

70% -10

30% +10

27% +2
25% +3

Sceptycyzm klimatyczny

EKOLOGICZNA I KLIMATYCZNA PODATNOŚĆ NA ZAGROŻENIA

70% osób czuje się **narażona i podatna na ryzyko związane ze zmianami klimatycznymi lub zanieczyszczeniem**

65% 69%

ALE TRANSFORMACJA POZBAWIONA HORYZONTU

70% -4 osób ma **trudności z wyobrażeniem sobie**, jak mogłoby wyglądać **codzienne życie** po **transformacji ekologicznej.**

62% +2 68%

PRZYSZŁOŚĆ LEŻY W DZIAŁANIU

61% -5 66% 64% +3

koszty spowodowane konsekwencjami zakłóceń klimatycznych będą większe niż inwestycje potrzebne do przeprowadzenia ekologicznej transformacji

71% 75% 73%

osób jest pewna, że *„**zmiany klimatyczne** stanowią **największe zagrożenie zdrowotne** dla ludzkości”*

Światowa Organizacja Zdrowia, 2021 r.

71% 74% 77%

osób jest pewna, że *„**zmiany klimatyczne** stanowią **poważne zagrożenie dla najuboższych ludzi** na całym świecie, gdyż mogą **wpędzić w ubóstwo ponad 130 milionów** ludzi do 2030 r.”*

Bank Światowy, 2023 r.

DEKARBONIZACJA, ZMNIEJSZENIE ZANIECZYSZCZENIA I REGENERACJA NASZYCH ZASOBÓW

	GOTOWOŚĆ		
Kupowanie **żywności zapakowanej w materiały pochodzące z recyklingu** (papier lub tworzywa sztuczne z recyklingu), aby zmniejszyć zanieczyszczenie tworzywami sztucznymi i wydobywanie złóż ropy naftowej	90% +3	88% +8	90% +4
Płacenie nieco więcej za **energię wytwarzaną lokalnie z odpadów nienadających się do recyklingu i biomasy,** aby zagwarantować zaopatrzenie regionu w energię	82%	82%	77%
Płacenie więcej za wodę w celu **wyeliminowania mikrozanieczyszczeń** i zmniejszenia ryzyka dla zdrowia	82%	84%	81%
Spożywanie żywności pochodzącej z **upraw korzystających z wody poddanej recyklingowi** w celu zmniejszenia ryzyka niedoborów wody na potrzeby konsumpcji, rolnictwa i gospodarki kraju	80% +13	79% +10	81% +8
Płacenie nieco więcej za **wodę** teraz, aby można ją było poddać **recyklingowi** i zmniejszyć ryzyko niedoboru wody do celów konsumpcyjnych, produkcji rolnej i gospodarki kraju	80%	82%	78%
Płacenie nieco więcej za **energię wytwarzaną lokalnie z odpadów nienadających się do recyklingu i biomasy**, aby zmniejszyć emisję CO2	78%	80%	76%
Płacenie więcej za owoce, warzywa i mięso, aby oczyścić i **zapewnić ochronę gleby rolnej** oraz zmniejszyć zagrożenia dla zdrowia	78%	81%	76%
Płacenie nieco więcej za urządzenia elektryczne i elektroniczne, aby zapewnić **recykling baterii i samych urządzeń** oraz ograniczyć zanieczyszczenie spowodowane wydobywaniem rzadkich metali i zmniejszyć naszą zależność od krajów produkujących te metale	78%	80%	75%
Płacenie nieco więcej za **energię wytwarzaną lokalnie z odpadów nienadających się do recyklingu i biomasy**, aby zmniejszyć naszą zależność od krajów produkujących paliwa kopalne	78%	79%	74%
Płacenie nieco więcej za produkty **codziennego użytku, które zawierają lub są zapakowane w tworzywa sztuczne**, aby zapewnić ich **recykling**, zmniejszyć zanieczyszczenie tworzywami sztucznymi i ograniczyć wydobycie ropy naftowe	74%	78%	72%
Picie wody pochodzącej z recyklingu ścieków w celu zmniejszenia ryzyka niedoborów wody na potrzeby konsumpcji, rolnictwa i gospodarki kraju	65% +18	66% +13	65% +12

JAK SPRAWIĆ, ABY EKOLOGIA BYŁA POŻĄDANA

Pewność, że ochroni to lub poprawi moje **zdrowie** i zdrowie osób wokół mnie	61%	67%	64%
Pewność, że zagwarantuje to **niezależność energetyczną** mojego kraju i że każdy będzie miał dostęp do energii, gdy będzie mu to potrzebne	56%	60%	56%
Pewność, że zagwarantuje to **niezależność żywnościową** mojego kraju i że każdy będzie miał wystarczającą ilość wysokiej jakości żywności	56%	63%	58%
Pewność, że ochroni to lub poprawi **jakość mojego życia**	54%	64%	61%

KRYTERIA PODEJMOWANIA DECYZJI DOTYCZĄCYCH DZIAŁAŃ EKOLOGICZNYCH

Ochrona Twojego zdrowia

97% w tym **73%** *jako kluczowe*

79%
78%

Uwzględnianie ryzyka ekologicznego

96% w tym **55%** *jako kluczowe*

67%
64%

Cena końcowa dla konsumenta

97% w tym **51%** *jako kluczowe*

58%
57%

VEOLIA ELABE

ZAŁĄCZNIK

CZĘŚĆ A: Diagnostyka

Występowanie zmian klimatycznych

Czy uważasz, że na naszej planecie występują obecnie zakłócenia klimatyczne?

1. Tak, obecnie dochodzi do zakłóceń klimatycznych
2. Nie, nie dzieje się nic niezwykłego

Odpowiedzialność człowieka za zmiany klimatyczne

Czy uważasz, że za zakłócenia klimatyczne odpowiedzialna jest działalność człowieka?

1. Tak, główną przyczyną zakłóceń jest działalność człowieka
2. Nie, główną przyczyną zakłóceń są zjawiska naturalne
3. Nie da się tego stwierdzić

Obawy dotyczące konsekwencji zmian klimatycznych

Kiedy myślisz o zagrożeniach związanych z zakłóceniami klimatycznymi i zanieczyszczeniem (wody, powietrza, gleby), czy...

- **osobiście czujesz się na nie narażony i podatny?**

1. Ryzyko zachorowania z powodu zanieczyszczenia (wody, powietrza, gleby)
2. Ryzyko uszkodzenia mienia spowodowane klęskami żywiołowymi (wpływ powodzi, suszy i ekstremalnych zjawisk pogodowych na budynki i infrastrukturę, taką jak drogi, sieci gazowe i elektryczne, zaopatrzenie w wodę itp.)
3. Ryzyko coraz trudniejszych warunków życia (ekstremalne temperatury, ograniczenie zużycia wody do konkretnych celów w przypadku suszy, zanik lub pogorszenie jakości niektórych produktów spożywczych itp.)
4. Ryzyko pogorszenia stanu zdrowia z powodu obniżonej jakości odżywczej żywności
5. Ryzyko problemów ze zdrowiem psychicznym (stres, depresja, lęk)

- **czujesz, że twój kraj jest na nie narażony i podatny?**

1. Degradacja ekosystemu, bioróżnorodności w moim kraju (zanik zwierząt, roślin itp.)
2. Ruchy migracyjne spowodowane zanieczyszczeniem (wody, powietrza, gleby) i konsekwencjami zakłóceń klimatycznych (susze, klęski głodu, podnoszenie się poziomu morza itp.)
3. Zwiększone ryzyko chorób zakaźnych (rozprzestrzenianych przez komary, owady lub zwierzęta)
4. Ryzyko braku żywności i żywności niskiej jakości
5. Ryzyko niedoboru i wyczerpania zasobów (brak wody pitnej, zdrowej gleby dla rolnictwa itp.)

Świadomość ryzyka ubóstwa/wpływu na globalne standardy życia

Zgodnie z danymi Banku Światowego „zmiany klimatyczne stanowią poważne zagrożenie dla najbiedniejszych ludzi na całym świecie i mogą spowodować, że do 2030 r. ponad 130 milionów ludzi ponownie popadnie w ubóstwo". Czy uważasz, że ta informacja jest prawdziwa czy fałszywa?

1. Jestem pewien, że to prawda
2. Myślę, że to prawda
3. Myślę, że to nieprawda
4. Jestem pewien, że to nieprawda
5. Nie wiem, czy to prawda czy fałsz

Zmiany klimatyczne, największe zagrożenie dla zdrowia

W raporcie opublikowanym w 2021 roku Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) stwierdziła, że zmiany klimatyczne są największym zagrożeniem zdrowotnym dla ludzkości. Czy uważasz, że ta informacja jest prawdziwa czy fałszywa?

1. Jestem pewien, że to prawda
2. Myślę, że to prawda
3. Myślę, że to nieprawda
4. Jestem pewien, że to nieprawda
5. Nie wiem, czy to prawda czy fałsz

Nasza przyszłość klimatyczna i ekologiczna w naszych rękach

Czy uważasz, że przyszłość jest jeszcze w naszych rękach, że możemy jeszcze ograniczyć zakłócenia klimatyczne i zanieczyszczenie środowiska, czy też jest już za późno?

1. Tak, jestem pewien, że przyszłość nadal leży w naszych rękach
2. Nie jestem pewien
3. Nie, jest już za późno, przyszłość nie leży już w naszych rękach

Rola technologii

Generalnie, kiedy myślisz o zmianach, które należy wprowadzić, aby ograniczyć zakłócenia klimatyczne i zanieczyszczenie, to czy Twoim zdaniem przede wszystkim musimy...?

1. Znacznie ograniczyć naszą konsumpcję, żyć oszczędniej (energia, żywność, transport itp.)
2. Wdrożyć i opracować technologie mające na celu zrekompensowanie i ograniczenie skutków zanieczyszczenia i zakłóceń klimatycznych.
3. Oba rozwiązania jednocześnie: gruntownie zmienić nasz styl życia i żyć oszczędniej, a jednocześnie wdrożyć technologie mające na celu zrównoważenie i ograniczenie skutków zanieczyszczenia i zakłóceń klimatycznych.

Rodzaj działania

Co jest Twoim zdaniem istotne dla powodzenia transformacji ekologicznej w Twoim kraju (redukcji emisji gazów cieplarnianych i zanieczyszczeń oraz ochrony zasobów naturalnych i bioróżnorodności)?

Jest to kluczowe, niezbędne dla osiągnięcia celu / To nie rozwiąże wszystkich problemów, ale jest przydatne / To niewiele da

1. Planowanie, posiadanie długoterminowej wizji rozwiązań i inwestycji promujących transformację ekologiczną
2. Aktualizacja przepisów i regulacji wspierających transformację ekologiczną
3. Innowacje, wymyślanie nowych sposobów działania (produkcji, podróżowania, mieszkalnictwa, diety itp.), które wytwarzają niewiele zanieczyszczeń, emitują niewiele gazów cieplarnianych i zużywają niewiele zasobów naturalnych
4. Wspieranie podejmowania zachowań i stylów życia, które w mniejszym stopniu zanieczyszczają środowisko i zużywają mniej zasobów naturalnych (zachęty lub wsparcie finansowe, informacje, poszerzanie wachlarza odpowiednich produktów i usług, kary itp.)
5. Informowanie i wyjaśnianie wszystkim ryzyk i zagrożeń dla klimatu i środowiska

CZĘŚĆ A: Diagnostyka

Aktorzy

Jak bardzo potrzebny jest nam każdy z poniższych interesariuszy, aby znaleźć i wdrożyć konkretne i skuteczne rozwiązania na rzecz transformacji ekologicznej?

Ci interesariusze są niezbędni, bez nich nie osiągniemy transformacji ekologicznej / Nie są niezbędni, ale nadal odgrywają ważną rolę / Nie są potrzebni do osiągnięcia transformacji ekologicznej

1. Międzynarodowe instytucje (Organizacja Narodów Zjednoczonych, G20, Światowa Organizacja Zdrowia itp.)
2. Rządy
3. Władze samorządowe
4. Przedsiębiorstwa
5. Osoby fizyczne

Koszty działań/bezczynności w zakresie klimatu i ekologii

Naukowcy z IPCC (Międzyrządowego Zespołu ds. Zmian Klimatu) twierdzą, że koszty spowodowane szkodami związanymi z zakłóceniami klimatu i zanieczyszczeniem będą większe niż inwestycje potrzebne do przeprowadzenia ekologicznej transformacji społeczeństwa.

Czy uważasz, że ta informacja jest prawdziwa czy fałszywa?

1. Jestem pewien, że to prawda
2. Myślę, że to prawda
3. Myślę, że to nieprawda
4. Jestem pewien, że to nieprawda
5. Nie wiem, czy to prawda czy fałsz

Ocena działań w odniesieniu do zagrożeń dla zdrowia/jakości życia

Czy Twoim zdaniem działania i inwestycje wspierające transformację ekologiczną w Twoim kraju są współmierne do ryzyka, jakie zanieczyszczenie, zakłócenia klimatyczne i wyczerpywanie się zasobów naturalnych stanowią dla Twojego zdrowia i jakości życia?

1. Całkowicie współmierne
2. Częściowo współmierne
3. Niezbyt współmierne
4. Całkowicie niewspółmierne

CZĘŚĆ B: Rozwiązania i akceptowalność

IPCC (Międzyrządowy Zespół ds. Zmian Klimatu), organ utworzony przez Organizację Narodów Zjednoczonych i obejmujący prawie wszystkie kraje świata, niedawno opublikował raport, w którym stwierdzono, że nasz obecny styl życia doprowadzi do 2100 roku do wzrostu temperatury o 3,5 do 5°C. Dla ograniczenia negatywnych skutków globalnego ocieplenia, wzrost temperatury powinien zostać ograniczony do 2°C do 2030 roku.

Umiejętność wyobrażenia sobie świata po transformacji

Kiedy słyszysz, że musimy zmienić wiele rzeczy w społeczeństwie i naszym stylu życia, aby ograniczyć zakłócenia klimatyczne i zmniejszyć zanieczyszczenie, czy łatwo jest ci wyobrazić sobie, jak może wyglądać codzienne życie po przeprowadzeniu transformacji ekologicznej?

1. Tak, dość łatwo jest mi wyobrazić sobie, jak może wyglądać świat i nasze codzienne życie po transformacji ekologicznej
2. Mam mgliste wyobrażenie, ale jest to wciąż bardzo niejasne
3. Nie, naprawdę nie potrafię sobie wyobrazić, jak może wyglądać świat i nasze codzienne życie po transformacji ekologicznej

OCZYSZCZANIE

Co roku zanieczyszczenie (powietrza, wody i gleby) jest przyczyną 9 milionów zgonów na całym świecie (według wiodącego czasopisma medycznego The Lancet), trzykrotnie więcej niż AIDS, gruźlica i malaria łącznie. Mamy już rozwiązania ograniczające zanieczyszczenia. Należą do nich:

- **Usuwanie mikrozanieczyszczeń występujących w niewielkich ilościach w wodzie pitnej, toksycznych produktach, takich jak pestycydy, herbicydy, środki czystości, rozpuszczalniki i pozostałości leków**
- **Oczyszczanie gleby zanieczyszczonej przez takie substancje jak węglowodory czy metale ciężkie (ołów, rtęć, miedź, cynk itp.)**

Nowy kompromis między kosztami działania w perspektywie krótkoterminowej a kosztami braku działania w perspektywie średnioterminowej (poziom indywidualny)

Usuwanie mikrozanieczyszczeń z wody

Niektóre mikrozanieczyszczenia powodują raka, zaburzenia neurologiczne lub behawioralne oraz zaburzenia hormonalne (źródło: Inserm). Uzdatnianie wody mające na celu usunięcie tych mikrozanieczyszczeń może wiązać się z nieco wyższymi kosztami.

Gdyby zmniejszyło to ryzyko dla Twojego zdrowia, czy byłbyś skłonny zapłacić nieco więcej za wodę, aby usunąć te mikrozanieczyszczenia?

1. Tak, bez wahania
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie

Dekontaminacja gleby

Skażenie gleby węglowodorami lub metalami ciężkimi może znacznie zmniejszyć plony, a nawet sprawić, że gleba będzie całkowicie niezdatna do użytku rolniczego. Oczyszczenie gleby może wiązać się z nieco wyższymi kosztami.

Gdyby zmniejszyło to ryzyko dla Twojego zdrowia, czy byłbyś skłonny zapłacić nieco więcej za owoce, warzywa i mięso, aby oczyszczać i chronić glebę uprawną?

1. Tak, bez wahania
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie

CZĘŚĆ B: Rozwiązania i akceptowalność

REGENERACJA

W 2023 roku, do 2 sierpnia, ludzkość zużyła wszystkie zasoby, które planeta jest w stanie zregenerować w ciągu jednego roku. Data ta z roku na rok wypada coraz wcześniej. Wyczerpywanie się zasobów stanowi zagrożenie dla zdrowia, jakości życia i gospodarki danego kraju. Może być również źródłem konfliktów między krajami. Mamy już rozwiązania umożliwiające ochronę zasobów. Należą do nich:

- **Recykling wody ściekowej (bytowej, przemysłowej i deszczowej) w celu produkcji wody pitnej spełniającej normy zdrowotne.**
- **Recykling tworzyw sztucznych**
- **Recykling baterii oraz sprzętu elektrycznego i elektronicznego**

Nowy kompromis między kosztami działania w perspektywie krótkoterminowej a kosztami braku działania w perspektywie średnioterminowej (poziom indywidualny)

Ponowne wykorzystanie wody ściekowej

Po sezonie letnim 2022 r. ONZ stwierdziła, że niedobór wody dotknął 40% światowej populacji. Recykling wody ściekowej w celu bezpośredniego wytworzenia wody pitnej spełniającej normy zdrowotne może ograniczyć odwadnianie warstw wodonośnych i zmniejszyć niedobory wody na potrzeby osób fizycznych oraz rolnictwa i gospodarki kraju (przemysł i turystyka). Może się to wiązać z nieco wyższymi kosztami.

Gdyby zmniejszyło to ryzyko niedoboru wody na potrzeby Twoje oraz rolnictwa i gospodarki Twojego kraju, czy byłbyś gotów zapłacić dziś nieco więcej za wodę, aby była ona poddawana recyklingowi?

1. Tak, bez wahania
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie

Gdyby zmniejszyło to ryzyko niedoboru wody na potrzeby Twoje oraz rolnictwa i gospodarki Twojego kraju, czy byłbyś gotów spożywać żywność pochodzącą z upraw, w których wykorzystuje się wodę pochodzącą bezpośrednio z oczyszczonych ścieków?

1. Tak, bez wahania
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie

Gdyby zmniejszyło to ryzyko niedoboru wody na potrzeby Twoje oraz rolnictwa i gospodarki Twojego kraju, czy byłbyś gotów pić wodę pitną wytworzoną w procesie recyklingu ścieków?

1. Tak, bez wahania
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie

Recykling tworzyw sztucznych

Recykling tworzyw sztucznych zmniejsza zanieczyszczenie tworzywami sztucznymi i ogranicza wydobycie ropy naftowej (która jest wykorzystywana do produkcji tworzyw sztucznych). Może się to wiązać z nieco wyższymi kosztami.

Gdyby zmniejszyło to zanieczyszczenie tworzywami sztucznymi i ograniczyło wydobycie ropy naftowej, czy byłbyś skłonny zapłacić nieco więcej za swoje codzienne produkty zawierające lub zapakowane w tworzywa sztuczne, aby mieć pewność, że zostały one poddane recyklingowi?

1. Tak, bez wahania
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie

Możliwe jest pakowanie żywności w papier lub tworzywa sztuczne pochodzące z recyklingu. Gdyby zmniejszyło to zanieczyszczenie tworzywami sztucznymi i ograniczyło wydobycie ropy naftowej, czy byłbyś skłonny kupować żywność zapakowaną w materiały pochodzące z recyklingu (papier lub tworzywa sztuczne z recyklingu)?

1. Tak, bez wahania
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie

Recykling sprzętu elektrycznego i elektronicznego oraz baterii

Recykling baterii oraz sprzętu elektrycznego i elektronicznego umożliwia odzyskanie zawartych w nich metali rzadkich, które są niezbędne do produkcji wielu zaawansowanych technologicznie produktów. Zmniejsza to również zanieczyszczenie spowodowane wydobyciem metali rzadkich oraz zmniejsza zależność od krajów, które produkują te metale. Może się to wiązać z nieco wyższymi kosztami.

Gdyby ograniczyło to zanieczyszczenie spowodowane wydobyciem metali rzadkich i zmniejszyło zależność od krajów, które produkują te metale, czy byłbyś gotów zapłacić nieco więcej za urządzenia elektryczne i elektroniczne, aby mieć pewność, że bateria i samo urządzenie zostaną poddane recyklingowi?

1. Tak, bez wahania
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie

CZĘŚĆ B: Rozwiązania i akceptowalność

DEKARBONIZACJA

IPCC (Międzyrządowy Zespół ds. Zmian Klimatu) wskazuje, że emisje gazów cieplarnianych (w tym CO2), które są odpowiedzialne za globalne ocieplenie, w ostatnich latach stale rosną. Ograniczenie globalnego ocieplenia do 2°C wymaga drastycznej redukcji emisji gazów cieplarnianych. Skutki zmian klimatycznych obejmują wzrost liczby klęsk żywiołowych (powodzie, susze, pożary, fale upałów, cyklony), topnienie lodowców i podnoszenie się poziomu mórz, co prowadzi do narastających kryzysów żywnościowych i wodnych, kryzysów zdrowotnych, wymierania gatunków zwierząt i roślin itp. Mamy już rozwiązania ograniczające emisję CO2. Należą do nich:

- **Lokalne niskoemisyjne wytwarzanie energii ze spalania odpadów nienadających się do recyklingu i biomasy (odpady rolnicze, drewno, liście, odpady pochodzenia zwierzęcego itp.) z danego obszaru.**

Nowy kompromis między kosztami działania w perspektywie krótkoterminowej a kosztami braku działania w perspektywie średnioterminowej (poziom indywidualny)

Lokalne niskoemisyjne wytwarzanie energii

Podczas wytwarzania i spalania energii emitowany jest dwutlenek węgla (CO2). Lokalne wytwarzanie energii ze spalania odpadów nienadających się do recyklingu i biomasy zmniejsza emisję CO2, zmniejsza zależność od krajów produkujących paliwa kopalne i zapewnia bezpieczeństwo energetyczne Twojego regionu. Lokalne niskoemisyjne wytwarzanie energii może wiązać się z nieco wyższymi kosztami.

Czy byłbyś skłonny zapłacić nieco więcej za energię wytwarzaną lokalnie z odpadów nienadających się do recyklingu i biomasy, gdyby to...?

Tak, bez wahania / Raczej tak / Raczej nie / Zdecydowanie nie

1. Zmniejszyło emisję CO2 (odpowiedzialną za globalne ocieplenie)
2. Zmniejszyło zależność od krajów produkujących paliwa kopalne
3. Zapewniło bezpieczeństwo energetyczne Twojego regionu

Elementy decyzji publicznej

Czy przy podejmowaniu decyzji dotyczących zarządzania wodą, odpadami lub energią w Twoim miejscu zamieszkania, lokalni decydenci / urzędnicy wybrani w wyborach powinni wziąć pod uwagę:

To kluczowe / To ważne, ale nie kluczowe / To nieistotne

1. Ochronę Twojego zdrowia
2. Zagrożenia dla środowiska (z naciskiem na zasoby, zanieczyszczenie, susze, emisje gazów cieplarnianych itp.)
3. Cenę końcową dla użytkownika (cena wody pitnej, energii, gospodarowania odpadami itp.)

CZĘŚĆ C: Pożądalność ekologii

Czynniki zwiększające pożądalność

Transformacja ekologiczna może prowadzić do zmiany niektórych naszych zachowań, czasami zmiany naszego stylu życia lub ponoszenia nieco wyższych kosztów. Co skłoniłoby cię do wprowadzenia takich zmian? Co ułatwiłoby ci ich wprowadzenie lub uzasadniłoby dodatkowe koszty?

To sprawiłoby dużą różnicę, naprawdę mogłoby mnie to skłonić do działania / Mogłoby pomóc, ale nie jest to coś, co skłoniłoby mnie do zmiany / Nie odczułbym żadnej różnicy

1. Pewność, że ochroni to lub poprawi moje zdrowie i zdrowie osób wokół mnie
2. Pewność, że ochroni to lub poprawi jakość mojego życia (utrzymanie moich ulubionych krajobrazów, mniej klęsk żywiołowych i ekstremalnych temperatur, mniej okresów suszy, przyjemniejsze powietrze do oddychania, mniejszy hałas itp.)
3. Pewność, że zagwarantuje to niezależność energetyczną mojego kraju i że każdy będzie miał dostęp do energii, gdy będzie mu to potrzebne
4. Pewność, że zagwarantuje to niezależność żywnościową mojego kraju i że każdy będzie miał wystarczającą ilość wysokiej jakości żywności
5. Szybko widoczne rezultaty, pozytywne efekty
6. Poczucie, że każdy dokłada swoją cegiełkę, że istnieje zbiorowy wysiłek
7. Oszczędności
8. Zarobienie trochę pieniędzy w zamian („nagroda finansowa")
9. Fakt, że mój kraj jest liderem transformacji ekologicznej, duma ze swojego kraju i dawanie przykładu innym krajom na świecie
10. Zrozumienie, dlaczego powinienem zrezygnować z pewnych rzeczy

TRANSFORMACJA EKOLOGICZNA

„Czy (nadal) jesteśmy gotowi?”

BAROMETR TRANSFORMACJI EKOLOGICZNEJ – EDYCJA 2024

POLSKA

VEOLIA ELABE